

**СОЛЖЕЊИЦИН:
НЕ ЖИВЕТИ У ЛАЖИ!**

*Ако се савесѝ не ѝробуди,
никаква нас ѝривреда неће сѝасиѝи.*

Издавач
Српски сабор Двери
Издавачка кућа *Catena Mundi*

Библиотека
Путовође
прво коло, друга књига

Наслов
Солжењицин:
Не живети у лажи!

Уредници
Бранимир Нешић, Бошко Обрадовић

Уреднички
Лидија Глишић, Никола Маринковић, Оливера Дуњић,
Владимир Димитријевић, Југослав Кипријановић

Лектура
Оливера Дуњић

Дизајн
Ксенија Јовић

Штампа
Штампарија *Драслар-партнер*,
Београд

Тираж
500

**СОЛЖЕЊИЦИН:
НЕ ЖИВЕТИ
У ЛАЖИ!**

Српски сабор *Двери*
Издавачка кућа *Catena Mundi*
Београд, 2012.

УВОДНО СЛОВО

Да ли је уопште потребно образлагати зашто књига о Солжењицину?

Из књижевног угла посматрано, „Архипелаг Гулаг“ се, попут звоника на православним црквама, издиже изнад целокупне књижевности 20. века.

Политички гледано, он је „човек који је сам срушио комунизам“, али и први указао на слабости онога што долази уместо комунизма. Колико је велики као критичар совјетске идеолошке теорије и праксе, толико је значајан и као критичар Запада, његовог „лика и дела“.

У културолошком смислу, његови блистави есеји на разне теме представљају ренесансу богоцентричног погледа на свет. На врхунцу философије прогреса и људских права, он је, попут Николе Тесле пре њега, указао на погубност овог правца развоја светске цивилизације.

Интелектуално гледано, он је морална громада и ауторитет прве врсте, коме нема равна међу светским интелектуалцима прошлог века. Најпре, он је и сам жртва комунистичког терора, а тек потом сведок страдања, цензуре и непоклека под идеолошким тоталитаризмом од кога смо и сами боловали.

У духовном смислу, Солжењин је пророк покајања и самоограничења као моралних закона живота и православни апостол 20. века. Читаво његово књижевно дело одише дубоком религиозношћу, која се пројављује на различите начине у његовим романима, говорима или публицистици.

Најлакши одговор на питање зашто књига о Солжењицину гласи: зато што је свака његова мисао изговорена о руском народу примењива и на српски народ. Када говори о Украјини није

ли то прича о Црној Гори, када говори о моралној и биолошкој кризи описује ли и Србију, ко ће боље од нас разумети његова објашњења о етикетама фашизам и ксенофобија? Солжењицинову култну студију „Како преуредити Русију“ аутоматски бисмо могли превести и са „Како преуредити Србију“.

Посебан разлог је свакако наш дуг према Солжењицину као сведоку на страни српског народа на белосветском суду на коме смо се нашли у последњој деценији 20. века.

Солжењицин о „српском питању“

На конференцији за штампу одржаној у Владивостоку одмах по повратку у Русију, Солжењицин је, на новинарско питање о рату који се дешава на просторима бивше Југославије, поновио свој од раније познати став да за југословенску кризу није крив српски народ него интернационалиста и комуниста Јосип Броз који је из идеолошко-политичких разлога расељавао српско становништво, разбијајући целину српског народа. Солжењицин је тим поводом истакао да сматра да су за рат такође криви политичари Запада који су фалсификовали и злоупотребили Хелсиншки документ о гарантовању државних граница за признавања – по српски народ – неправедно „авнојевски повучених међурепубличких граница као међудржавних“. Поредећи руску ситуацију у вези са Украјином са југословенским примером, Солжењицин, између осталог, каже: „Њихова несрећа има исте узроке: титовска банда је поставила лажне границе, иселила Србе из Косовског поља, историјске српске постојбине и тамо населила Албанце. И чим је Југославија почела да се распада, руководиоци западних држава су, из користољубиве рачунице, за 24 сата признали нове државе, не обазирајући се уопште на то да су постојеће етничке границе неодрживе.

Одлазећи из Америке рекао сам да нису криви ни Срби, ни Муслимани, ни Хрвати. Крива је, прво, Титова банда, а одмах затим криви су западни лидери, који с Титом деле одговорност.

Чиста је бесмислица да се Хелсиншки споразум о неповредивости граница односи и на унутрашње, административне границе. Ништа слично. Тај споразум се односи искључиво на спољне границе“ (НИН, 5. август 1994).

У ауторском чланку за лондонски „The Times“ од 21. августа 1997. године, Солжењицин наставља претходно размишљање: „Југославији, са својих седам отуђених народа, речено је да се распадне и то што пре. Али Босна, са три отуђена народа и још живим сећањем на хитлеровске Хрвате који су поклали до једног милиона Срба, Босна је морала остати јединствена по сваку цену, нарочито на инсистирање америчке владе. Ко може да објасни нелогичност таквог става?“

У истом тексту Солжењицин види исту неправду и у постојању и деловању Хашког трибунала: „Отуда садашњи суд у Хагу има недостатке довољне правно прихватљиве базе са поштовање оптужених и може у неким случајевима бити пристрасан. Ако је овако, онда његове пресуде биће више освета него правда! У великом броју тела од жртава у Босни, међу цивилима, код свих зараћених страна, нема изгледа да је још пронађен кривац на добро чуваној муслиманској страни. На крају, ми бисмо могли изразити значајну тактику Трибунала у Хагу, који врши тајну просекуцију, тајну оптужбу уместо јавног суђења. Негде оптужени је приведен суду по цивилној ствари, затим је одмах ухапшен, а ово је метод који превазилази Инквизицију, више сличан варварском добу око три хиљаде година пре Христа!“ (Искра, Минхен, 1. октобар 1997, стр 1–2).

Солжењицин се огласио и поводом бомбардовања Југославије од стране НАТО-а. У изјави руској агенцији од 9. априла 1999. године, коју је пренео ТАНЈУГ, Солжењицин је рекао следеће: „Одбацивши ОУН, згазивши њену повељу, НАТО је читавом свету и следећем веку наметнуо древни закон – закон дунгле: онај ко је силан, у свему је у праву. И у таквом свету нам налажу да од сад живимо“. У следећој изјави истим поводом, од 2. јуна 1999. године, Солжењицин је НАТО због бомбардовања Југославије упоредио са Хитлером: „Не видим разлику између понашања НАТО и Хитлера. То је исто. Ја не

знам на који би се начин могла решити југословенска криза, али видим да се већ трећи месец пред очима целог света уништава једна европска земља. НАТО жели да успостави свој поредак у свету, а Југославија им је потребна само као изговор – хајде да казнимо Југославију и цела планета ће дрхтати“. Овом приликом је изнова критиковао Хашки трибунал, рекавши да је тај суд пристрасан и да ради по налогу политичара.

Шта нам на крају Солжењичин директно поручује?

„За мене је вера основа и стуб личног живота човека“ – прво је начело Солжењичиновог животног наука. На другом месту је јасна и јака морална свест и интелектуална савест и из њих проистекла друштвена одговорност. У свом тренутно последњем интервјуу Солжењичин је рекао: „Увек сам био сигуран у исправност онога што сам радио и никад нисам ишао против своје савести“ (НИН, Београд, 26. јул 2007).

И на крају, Солжењичин нам, у „Русији у провалији“, поручује: „У данашњим тешким годинама, када је јасно да је централна власт у Русији изгубила добар смер управљања земљом, Русију је немогуће спасити без енергичног, делотворног народног учешћа. Ако ми сами нисмо спремни да се самоорганизујемо – немамо права ни на кога да се жалимо. Сами морамо да проверимо колико вредимо и какве судбине смо достојни“.

Уредници

САДРЖАЈ

Нобеловска беседа	9
Харвардска беседа	26
Не живети у лажи!	43
Образованштина	48
Комунизам и Запад	90
Неуморни култ новине	101
Филм о Рубљову	108
О одговорности монарха	119
Како да уредимо Русију	135
Повратак дусања и свести	190
Православна Црква у доба смутње	211
„Великопосно писмо“ Патријарху Пимену	217
Улога Цркве у савременом друштву	222
Покајање и самоограничење	235
Људи су заборавили Бога – отуда свако зло	249